

**S GUVERNÉREM ČNB O HUBNUTÍ,
VÍNĚ I PŘÍCHODU EURA**

Příští rok bude nejlépe

Býval mužem, který oslabením koruny zdražil národu zahraniční dovolené. Guvernér České národní banky MIROSLAV SINGER (48) si však stál za tím, že tento krok je správný a nevyhnutelný. A podle většiny ekonomů měl pravdu. I proto tento bankéř opustí koncem června svůj post s vizitkou muže, který zdražením eura pomohl k výraznému nastartování české ekonomiky.

■ **Po 11 letech končí vaše angažmá v České národní bance. Je pro vás satisfakcí, že po více než dvou letech většina ekonomů soudí, že oslabení koruny byl správný krok?**

Je to fajn, nestává se to v ekonomii vždycy, ale zrovna tohle nebylo tak těžké. Pro mě fakt, že ekonomika roste rychleji potom, co klesala a měla všechny známky skutečné krize poptávky, není překvapující. Čekal jsem to a v tomto smyslu nejde o žádnou ohromující satisfakci. V době, kdy jsem poslouchal věci o tom, co všechno zdrazí, tak mi to intelektuálně nepřišlo tak dramatické.

■ **Přece jenom jste se ale v lednu 2014 objevil celkem třikrát na titulní straně největšího bulvárního deníku a měl na jedinou vizitku muže, který oslabením koruny ničí úspory lidí. To vás nechávalo klidným?**

Pro mě na tom bylo zajímavé, že média nacházela oporu i v části odborné veřejnosti. U lidí, o kterých jsem si myslel, že si makroekonomiku aspoň přečetli. Najednou byli ochotni popřít ekonomii, protože cítili, že se snáze dostanou do médií. A vymýšleli úžasná zdůvodnění, proč zrovna v Česku, které je v zásadě průmyslový stát hodně závislý na zahraničním obchodu, bude všechno jinak, než všude jinde. Pro mne je to spíše výpověď o schopnosti objektivní analýzy.

■ **Je něco na vašem angažmá, co vás vloženo mrzí? Od podstatných věcí až třeba po to, že jako jediný z dosavadních guvernérů ČNB nemáte podpis na bankovce?**

Žalhostice se nacházejí u Litoměřic v Ústeckém kraji. Rodina Singerů zde má tři viničky se zhruba 1 400 keři, což odpovídá asi 30 akrům. Podle vinařů taková vinice dává ročně tisíc až dva tisíce lahví vína.

Že nemám podpis na bankovce mě spíše těší. Prakticky každý guvernér ho má – na jedné, na dvou či na třech bankovkách. Takže mně vlastně lichoť, že jsem v dramatické menšině. Obecně nejsem člověk, který se zabývá výčitkami svědomí nebo tím, jestli měl něco udělat jinak. Život se má žít dopředu.

„**Lichoť mi, že podpis na bankovce nemám.**“

Nástupcem Miroslava Singra ve funkci guvernéra ČNB se od 1. července stane Jiří Rusnok, bývalý premiér úřednické vlády a také ministr financí Zemanovy vlády.

■ **Kdysi měli guvernéri národní banky osobního šoféra a auta s majáčkem. Vy prý chodíte do práce pěšky...**

Ano, dokonce i na různá jednání. Majáčků a aut s přiděleným šoférem se bankovní rada zbavila už za Zdeňka Tůmy (v letech 2000 - 2010 guvernér ČNB, pozn. red.). Jiná věc je, že jsem zaplatpánbu zdravý a pohyb tohoto typu mi přijde užitečný. Nebydlím od banky zase tak daleko a těch půl až tři čtvrtě hodiny chůze mi dělá hrozně dobře. Ráno se rozhýbu, při cestě pěšky si vyřídím e-maily a večer si tak zase vyčistím hlavu. Na chůzi jsem si udělal za ta léta návyk. Nehledal bych ale u toho nějaký morální rozměr. Je to spíše otázka zdraví.

■ **Souvisí to se změnou vašeho životního stylu?**

Nejsem malý ani teď, ale měl jsem obří období. Na vrcholu jsem si netroufal ani vzlézt na váhu, protože jsem měl určitě přes metr a půl. A tehdy jsem si uvědomil, jak je to dramatické a že to takto dál nejde. Tak jsem do toho ostře řízal a rozhodl se, že budu trochu menší.

■ **Jak jste přišel na metodu hubnutí hladovkou?**

Takto jsem hubnul už na vysoké škole. Zkoušel jsem různé diety a zjistil, že mě to nebaví. Mám vlastně hodně rád jídlo a než se hlídat, jestli si po jednom krajíčku můžu dát ještě další, tak jsem si říkal, co kdybych zkusil totálně nejíst. A u mě to

funguje. Každý si ale musí říct podle potřeb svého těla.

■ **Metodu hladovění ale odborníci příliš nedoporučují...**

U dietních věd podle toho, co čtu v časopisech, neustále dochází k nějakému převratu. Například se najednou zjistí, že rozložení jídla do mnoha porcí zase tak skvělé není... Každý člověk totiž reaguje na jídlo jinak a jinak ho využívá. Což zase potvrzuje to, co jsem vždycy říkal, když se mne někdo ptal, jestli mohu přežít dva dny bez jídla.

■ **A co jste říkal?**

Živočišný druh geneticky podobný lidem za několik set tisíc let drtivou většinu doby neměl žádnou pravidelnou stravu. Chlapi, nebo spíše opičáci, tři dny pronásledovali mamuty, dokud neodpadl nějaký slabý kus a ten pak dorazili. I ve středověku jídla moc nebylo a hladovka byla oblíbená metoda, jak se vyčistit a zklidnit tělo. Takže naše genetická informace musela být na hladovění připravená. Tělo se mění mnohem pomaleji a mělo by být schopno fungovat i s hladovkou. To není tak špatná věc, jak se nás někteří snaží přesvědčovat.

■ **Takže byste všem doporučoval hladovět tři dny a pak se najíst?**

Nedoporučoval bych to dětem. Ale nechtěl bych z toho dělat Singrovu školu hubnutí. Každý ať si dělá, co chce. Moje zkušenost je ale ta, že ženy hladoví hůře než chlapi, což

může být dáno tím, že vyrejpávání kořínků vedlo více k pravidelné stravě než honění stád. Ale znám dámy, které mne poté, co jsem takto zhubnul, napodobily a velmi jim to prospělo.

■ **Vyhýbáte se při hubnutí alkoholu?**

Když mi bylo dvanáct, táta koupil pro splnění svého snu malý vinohrad nad Litoměřicemi, takže jsem se poměrně rychle dostal i k vínu. My trochu zapomínáme na

„**Když mi bylo 12, táta koupil vinohrad.**“

to, že obecně alkohol byl už ve středověku způsobem, jak uchovat kalorie a dostat je do sebe. Víno s vodou bylo daleko bezpečnější než voda bez vína, protože cholera reaguje na alkohol strašně rychle.

■ **Jaký jste znalec vína?**

To nevím, ale s vínem jsem vyrůstal, a jakmile spadly bariéry, tak jsem vrhl, co síly a peníze stačily, do toho něco ochutnat. V tomto smyslu něco vypitého mám. Ale tím, že víno s tátou a s mojí ženou vyrábím – a činím to pomalu 36 let, tak k němu nemám úplně vztah jako znalci, kteří o něm potřebují hrozně moc mluvit. Pro mě je víno více součástí života, kulturní nápoj. To znamená, že ho asi více piju než ti, co mají

ve sklepech superdrahé lahve a otevrou si sedmičku jen při nějaké slavnostní příležitosti. Nepiju přes den, ale speciálně v sobotu nebo v neděli si víno dám.

■ **Pijete výhradně svoje víno?**

Svoje i jiné. Máme 1 400 keřů na třech místech, což je na širší rodinu přiměřená dávka. Díky tomu, že je to můj koníček, tak mohu lahve rozdávat a na úkor toho jiné kupovat, ochutnávat a srovnávat. Což mě pomáhá v tom, abych věděl, co dělám dobře a co špatně.

■ **Investujete do vína?**

Ne. Může se stát, že koupím víno výhodně a zalibují si nad tím, ale stejně všechno, co si nechám ve sklepech dozrát, na závěr vypiju. To podle mne není žádná investice. Mimochodem – říkal mi kamarád, který má restauraci a snažil se tam shánět unikátní ročníky, že nejvíce lahví koupil na akcích po pohřbech. Typický model byl – mladá žena, starý bohatc v západní Evropě, který investoval do vína a už ho nestačil vypít. A když umřel, tak mladá dáma usoudí, že než se starým vínem ji možná bude lépe s mladým mužem na Ibize. A finanční zajištění získají tím, že prodají manželovy sbírky. Tak se dají sehnat skutečné skvosty. To po mně toho tolik nezbyde (úsměv).

■ **Budete se přes léto věnovat vinohradu více? Mandát v ČNB vám končí v červnu...**

Vinohrad přes léto potřebuje dost pozornosti, ale množství, které máme, je zvlád-

Obecně je snižování úroků dobré k tomu, aby se peníze investovaly a neležely v trezorech bank (na snímku ten v ČNB). V zemích, kde jsou negativní sazby, investoři platí za jistotu, že mají někde bezpečně zaparkované peníze ve státním dluhopisu.

nutelné ve třech lidech o víkendech. Samozřejmě musíte trefit postřiky ve správnou dobu, takže není dobré v létě vyjíždět na déle než pět až sedm dní, kdy se dá uhadnout, jak na tom víno je. Ale není to tak, že potřebuji prázdniny na to, abych udělal víno. Zvládli jsme to každý rok.

■ Dá se předpokládat, že se v létě už objevíte v nové práci?

Ať budu dělat cokoliv, nebude to od 1. července. Potřebuji si udělat nějaké volno.

■ Budete kandidovat na post viceguvernéra Rozvojové banky Rady Evropy?

Určitě. Viceguvernér bude vybrán někdy začátkem června s tím, že se dá racionálně předpokládat jeho nástup do práce v září nebo říjnu. Pokud bych šel do privátní sféry, tak to mohu až od 1. ledna.

■ Je pro vás výzvou zkusit angažmá v zahraničí?

To je jeden z důvodů, proč by mě to lákalo. Ještě jednou bych se zkusil pohnout. Ale není to otázka života a smrti, jen by to bylo zajímavé vyzkoušet. A především bych tím obohatil děti.

■ Dokážete předpovědět, jak se bude vyvíjet ekonomická situace po vašem odchodu z České národní banky? Skončí měnové intervence? Hovoří se o první polovině roku 2017.

Intervence skončí, až budoucí bankovní rada usoudí, že to tak má být. Já nemohu vytyčovat nějaké milníky nad rámec běžné měnové politiky, kdy jsme říkali, že určitě neskončí tento rok a vidíme pravděpodob-

né ukončení kolem půlky příštího roku. Zaměstnání jsem tak často neopouštěl, nicméně nikdy jsem nedělal chybu, že bych zanechával nějaká dědictví, která by měl někdo po mně držet a hlídat. Nedej bože, abych posílal nevyžádané rady a vzkazy. Snad to vydržím i tentokrát.

■ Nicméně dá se předpokládat, že se po skončení intervencí ČNB změní kurz koruny k euru?

To je jistota. Akorát je těžké uhadnout, jakým směrem a kdy.

„Potřebuji si teď udělat nějaké volno.“

■ Vráti se podle vás hodnota eura někam kolem 25 korun?

Já se snažím naznačit, že už jen předpoklad, že se může kurz měnit nějakým směrem, je nesmírně odvážný. Bude-li koruna překoupená a bude příliš mnoho horkých peněz spekulovat na její posílení, tak paradoxně může dojít k tomu, že koruna ještě oslabí. Protože jí prostě nebude dost na konci intervenčního období. Takže říkat, že vím, jakým směrem se to pohne, je samo o sobě docela odvážné.

■ Takže koruně může ublížit nájezd spekulantů, kteří ji překoupí?

Zažili jsme to už na počátku roku 2014. Všichni prodali, co mohli, protože se báli,

Guvernér ČNB Miroslav Singer připustil, že v horizontu pěti až deseti let úrokové sazby porostou. „Sazby na třech procentech je návrat k normálu,“ upřesnil.

ING. MIROSLAV SINGER, PH. D., (48)

Guvernér České národní banky.

Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, získal doktorát na University of Pittsburgh.

Prošel Národohospodářským ústavem Akademie věd i Centrem pro ekonomický výzkum CERGE-EI. Od druhé poloviny 90. let byl deset let v soukromém sektoru - ve vedení finanční společnosti Expandia, kterou v letech 2000 až 2001 řídil, a poté poradenské firmy PricewaterhouseCoopers.

Členem bankovní rady ČNB a zároveň viceguvernérem se stal v únoru 2005. Od 1. července 2010 je guvernérem (vystřídal Zdeňka Tůmu). Jeho šestileté funkční období uplyne koncem června.

Na počátku listopadu roku 2013 Singerův tým kvůli hrozbě deflace oslabil korunu téměř o sedm procent. Oslabením měny (přes 27 korun za euro) chtěla banka dostat českou ekonomiku z nejdelší recese. Cíl, který si ČNB vytyčila, plní.

V zahraničí Miroslav Singer získal tři prestižní ocenění. V roce 2014 například titul Evropský guvernér roku od měsíčníku The Banker, který vydávají The Financial Times.

Mezi jeho koníčky patří rodinné vinařství v severočeských Žalosticích.

Je velkým fanouškem Sparty. „Letos je to ale z historického hlediska méně úspěšná sezona - druhé místo v hokeji i ve fotbale. Je to ale sport a já vždycky říkám, že je dobré být klubista, protože si člověk nacvičuje do života náhodné výhry i porážky. Klubismus lidi trénuje a úspěch ve většině věcí je daný ve skutečnosti hodně tréninkem. A jenom blázen si myslí, že ve finančním světě jste úspěšný proto, že jste nejlepší, nepřipravenější a nejkrásnější.“

Miroslav Singer je ženatý a má dvě děti.

že tato instituce ustoupí od toho, co říkala. A najednou se ukázalo, že na trhu koruny nejsou a koruna oslabovala. V okamžiku, kdy úroky v Americe už budou nad nulou a v Evropě budou záporné úrokové sazby, tak se to najednou může stejně dobře stát i na konci intervenčního období. Když k nájezdu spekulantů dojde masově, tak mohou zjistit, že vytrestali sami sebe.

■ Centrální bankéři v různých částech světa se rozhodli vyzkoušet, co s ekonomikou udělají záporné úrokové sazby. Čím to, že ČNB nekopíruje Evropskou centrální banku a nezavádí u úroků negativní sazby?

Nejnsnazší zavedení záporných úrokových sazeb bylo v zemích, které mají málo hotovosti. Například Skandinávie. My cash (hotovost) máme nejméně třikrát až čtyřikrát více v relativním poměru k velikosti této ekonomiky. Lidi v místech, kde mají záporné úrokové míry, přecházejí na cash. Jakmile tento proces začne ve větším probíhat, tak má samo akcelerační schopnost. To je jeden důvod. Druhý je, že jako prostředek přímé stimulace ekonomiky v tom rozměru, v jakém se tady dá použít, negativní úrokové sazby zas tak moc nepřinesly. Na to má centrální banka spoustu jiných nástrojů, ať už jde o kurzový závazek, posunutí jeho hladiny až po nákup reálných aktiv. A třetí důvod je, že skuteč-

ně bychom neradi znepokojovali investory i obyvatele. Kus toho efektu záporných sazeb se maže tím, že vzniká nejisté prostředí. My jsme vždycky říkali, že se tohoto nástroje nevzdáváme, kategoricky ho nevylučujeme. Ale asi se dá využít jen omezeně na tlumení případných dramatických přítoků horkých peněz ze zahraničí nebo na jejich větší penalizaci - de facto na snížení rozdílu mezi výnosem z držení

„Ekonomika produkuje 500 000 eur měsíčně.“

korun a jiných měn.

■ To jde díky tomu, že máme korunu. Kdy předpokládáte zavedení eura v Česku?

Za dlouho. Zdá se mi, že v tuto chvíli euro není seriózně na seznamu věcí, které tato ekonomika potřebuje.

■ Tlak na zavedení eura pominul?

Tady ve skutečnosti poslední větší tlak byl kolem roku 2007 a 2008. Jak se potom ale přibližovaly parlamentní volby, tak si politici uvědomili, že pokud budou vážně mluvit o zavedení eura, nemohou například zvyšovat přídatky na děti... A napříč politickými stranami pro ně byla důležitější témata.

■ Volby se blíží znovu. Dojde k uvolnění svědomitého hospodaření?

Většinou se to tak děje, že rozpočtová disciplína před volbami zvolňuje. Ale my jsme rozpočtově dost disciplinovaná země, takže to není žádný katastrofální stav.

■ Ještě před šesti lety byla u nás každá šestá koruna půjčená. Jak je to nyní?

To jsme ještě dost utráceli... Podle posledních rozpočtových výsledků si stát půjčí každou padesátou utracenou korunu. Když ekonomika roste, tak může stát i mírně navyšovat svůj dluh. Což ale Česko nečiní, relativně umazáváme svůj dluh, nezvyšujeme zadluženost v poměru k velikosti ekonomiky.

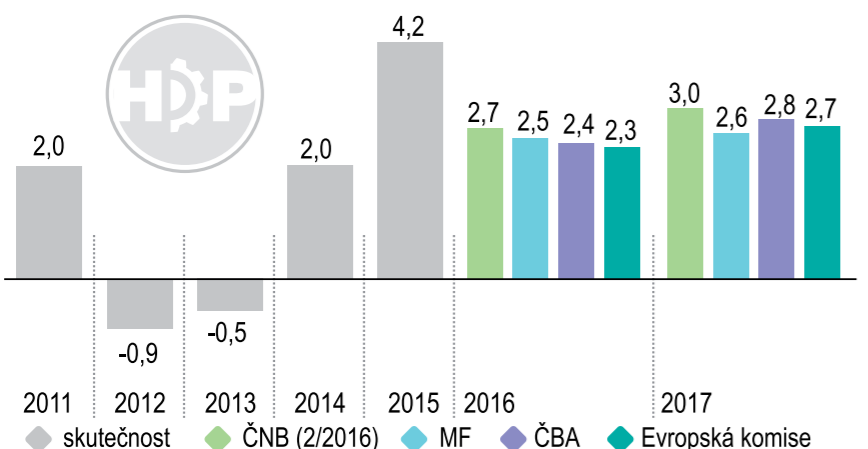
■ Podle odhadů ratingové agentury Moody's by růst české ekonomiky měl letos klesnout na 2,5 procenta z loňských 4,2 procenta. Kolem 2,5 procenta by to mělo být i příští rok...

Rychlejší růst jsme zažili hlavně loni. Ekonomika ale poroste dál a zdá se, že z hlediska rozměru na tom bude příští rok nejlépe v celé historii. A ani pak žádný důvod, že by se mělo začít padat, nevidím. Ani nevím, proč by měl přijít.

Lubor Černošník

Odhady růstu ekonomiky v procentech

ČTK